

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 381/08-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. februára 2009 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť I. D. a Ľ. D., obaja bytom Ľ., zastúpených advokátom JUDr. F. K., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 6/1993 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. D. a Ľ. D. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 6/1993 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Prešov p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 6/1993 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. I. D. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 320 € (slovom tritisícristodvadsať eur), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ľ. D. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 320 € (slovom tritisícristodvadsať eur), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Prešov je p o v i n n ý uhradiť I. D. a Ľ. D. spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 362,61 € (slovom tristošesťdesiatdva eur a šesťdesiatjeden centov) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. F. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti I. D. a Ľ. D. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 381/08-12 z 25. novembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. D. a Ľ. D. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn.12 C 6/1993.

Na základe výzvy ústavného súdu z 2. decembra 2008 sa k sťažnosti písomne vyjadril okresný súd podaním sp. zn. 1 SprO 1483/08 z 8. januára 2009, v ktorom okrem iného uviedol:

„... vec na tunajší súd napadla dňa 14. 1. 1993. Predmetom tohto konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. L. Skutková zložitost' tohto sporu je v tom, že predmetom konania je určenie vlastníckeho práva ešte k pôvodným mpč. parcelám, ktoré v súčasnej dobe zodpovedajú parcelám zapísaných v správe katastra. Obec L. ale v 50-tych rokoch celá vyhorela a došlo k posunu hraníc pôvodných mpč. Z toho dôvodu na Okresnom súde v Prešove existuje množstvo sporov, ktorými vlastníci resp. oprávnení držiteľia sa domáhajú určenia vlastníckeho práva k pôvodných mpč., ktorým súčasný stav v evidencii nehnuteľnosti ale nezodpovedá. V tomto konaní bol podaný zo strany sťažovateľov pána M. a I. D. dňa 22. 7. 1993 protinávrh, kde aj oni žiadajú na základe Občianskeho zákonníka č. 141/50 Zb. z. o určenie vlastníckeho práva.

Pokiaľ ide o zložitost' sporu, spor je zložitý aj z toho dôvodu, že na začiatku konania bolo 40 účastníkov konania, v priebehu konania došlo k úmrtiu účastníkov na strane žalovaných a bolo potrebné vyčkat' za skončením dedičských konaní po týchto účastníkov konania a začat' konať z ich dedičmi s tým, že boli doručované opäť im žaloba, protižaloba a vyjadrenia, pričom viacerí z týchto účastníkov konania sa nezdržiavajú len v obvode OS v Prešove.

Ako vyplýva z obsahu spisu išlo aj o starších účastníkov konania, ktorí žiadali byť vypočutí aj dožiadaným súdom.

Pokiaľ ide o konkrétne procesné úkony od začiatku konania až doposiaľ, Okresný súd v Prešove vykonal nasledujúce úkony:

- 14. 1. 1993 bolo vydané uznesenie, ktorým sa pokračovalo o vylúčenom nároku účastníkov konania, ktorí doteraz sú účastníkmi konania'

- 30. 3. 1993 prebehlo prvé pojednávanie, na ktorom boli vypočutí prítomní účastníci konania a pojednávanie bolo odročené za účelom doplnenia dokazovania

- 25. 5. 1993 prebehlo pojednávanie, na ktorom sa oboznamovali listinné dôkazy a bolo odročené za účelom predvolania opakovane účastníkov, ktorí sa nedostavili na prvé a druhé pojednávanie

- 22. 7. 1993 bola súdu doručená protižaloba, ktorá bola doručovaná účastníkom konania spolu s termínom pojednávania na 26. 10. 1993

- pojednávanie dňa 26. 10. 1993 sa viedlo s tým, že boli vypočutí účastníci, bolo odročené z dôvodu, že zabezpečí starosta obce mapu z roku 1867

- ďalšie pojednávanie bolo 7. 12. 1993, bolo odročené z dôvodu neúčasti odporcov v1. a 2. rade

- 16. 12. 1993 bolo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený vo veci rozsudok

- voči rozsudku bolo podané odvolanie a spis bol zaslaný na Krajský súd v Košiciach 9. 6. 1994 po tom čo súd vyrubil súdne poplatky, odvolanie doručoval na vyjadrenie protistrane

- 17. 5. 1996 sa uskutočnilo odvolacie konanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sa tam konštatuje úmrtie odporkyne v 20. rade a následne bola vec uznesením z 31. 7. 1996 KS v Košiciach zrušená a vrátená na ďalšie konanie

- v októbri 1996 súd vyzval obec na oznámenie o dátume úmrtia odporkyne v 20. rade a zisťoval dedičov po nebohej

- po ukončení dedičského konania bol vytyčený 8. 12. 1998 termín pojednávania, na ktorom boli vypočutí dedičia po nebohej a boli oboznamované listinné dôkazy, ktoré medzi tým súd zabezpečil s tým, že pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom písomnej špecifikácie petitu právnym zástupcom žalobkyne z dôvodu aktuálneho stavu na LV - špecifikáciu žaloby doručil žalobca súdu 2. 3. 1999, ktorú zaslal súd 30. 3. 1999 na vyjadrenie v lehote 15 dní

- 18. 1. 2000 súd žiadal právn. zástupcu žalobcov na predloženie príslušného počtu rovnopisov zmenenej žaloby po smrti ďalších účastníkov konania, ktoré sú následne doručované s rozhodnutím o pribratí týchto účastníkov do konania na vyjadrenie

- 5. 6. 2000 na žiadosť KS v Košiciach bol spis zaslaný pre ich potrebu, vrátený bol 13. 6. 2000

- 5. 10. 2000 doručovaná žaloba dedičom po ďalšom zomrelom účastníkovi na vyjadrenie

- 29. 1. 2001 vec pridelená Mgr. K. v dôsledku stáže na KS v Prešove sudkyňi JUDr. G. G.

- 2. 11. 2001 urgencia na Notársky úrad v Prešove o okruh dedičov po nebohom žalovanom
- 8. 1. 2002 vrátený spis sudkyňi JUDr. G. po ukončení stáže
- 20. 11. 2002 vytýčený termín pojednávania, na ktorom boli vypočutí dedičia po nebohom žalovanom, pojednávanie odročené za účelom vypočutia svedkov
- 12. 2. 2003 vytýčený termín pojednávania s tým, že došlo k zmene právneho zastúpenia na strane žalobcu a bola poskytnutá lehota na špecifikáciu okruhu účastníkov konania
- 15. 4. 2003 vec pridelená zmenou rozvrhu práce novému sudcovi JUDr. B. v dôsledku odchodu konajúcej sudkyne na súd vyššieho stupňa
- 9. 10. 2003 výzva účastníkov v súvislosti s § 15 a 115 O. s. p.
- 1. 12. 2003 žalobkyňa opäť mení žalobu, o ktorej zmene súd rozhodol uznesením na vytýčil na deň 27. 8. 2004 ohliadku na mieste samom šetrenie pobytu účastníkov na strane žalovanej v júli 2004 prostredníctvom obecného úradu a Ústrednej evidencie obyvateľstva vytýčený termín pojednávania s tým, že boli vypočutí noví účastníci konania na strane žalobcu... a vypočutý bol aj svedok
- 26. 9. 2005 ustanovený opatrovník žalovanému na neznámom mieste
- 10. 11. 2005 (správne má byť 14. 11. 2005, pozn.) vytýčený termín pojednávania, na ktorom bolo rozhodnuté o zmene žaloby a zároveň aj rozhodnuté vo veci samej
- 3. 2. 2006 bolo dané odvolanie proti rozsudku zo strany žalovanej, ktoré bolo doručované účastníkom konania, žalovaní v 24., 26., 19 a 3. rade zásielku si nevyzdvihli
- 12. 4. 2006 šetrenie pobytu žalovanej v 31. rade, keďže zásielka sa vrátila ako zásielka pre neznámeho adresáta
- 9. 5. 2006 predkladaný spis na odvolacie konanie KS v Prešove
- 26. 6. 2006 vypracované uznesenie KS v Prešove ako výzvu týkajúcu sa náležitosti odvolania a vyrubenie súdneho poplatku
- 18. 10. 2007 vytýčený termín pojednávania na KS v Prešove, na ktorom bola vec zrušená a vrátená na ďalšie konanie
- 14. 1. 2008 pridelená vec po odchode JUDr. B. na súd vyššieho stupňa do senátu

- 25. 1. 2008 v dôsledku príchodu dovej sudkyne a prevzatie celého senátu pridelená vec Mgr. A. P.

- 8. 2. 2008 výzva konajúceho sudcu kde sa zdržiavali v čase doručovania súdnych zásielok žalovaní v 6., 9., 18., 24. a 26. rade

- 27. 6. 2008 vytýčený termín pojednávania, kde boli vypočutí účastníci konania, bol zmenený právny zástupca žalobcov a bol stanovený nový termín pojednávania na 9. 12. 2008

- pojednávanie 9. 12. 2008 bolo odročené na 24. 2. 2009 vzhľadom na to, že žalovaným v 5., 15., 16. a 17. rade bol ustanovený súdom spoločný opatrovník a boli zaslané výzvy na prešetrovanie pobytu týchto účastníkov na strane žalovanej

V zmysle § 107 a nasl. O. s. p. vznikli prekážky postupu súdu v súvislosti s úmrtím účastníkov konania na strane žalovanej. Súd pripájal dedičské spisy po nebohých z dôvodu zistenia okruhu účastníkov a pokračovaní v konaní. Nezistil som prietahy v konaní spôsobené súdom, resp. sťažovateľmi...“

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa chronológie úkonov okresného súdu, ktoré uviedol predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti, zistil aj ústavný súd z obsahu súdneho spisu, ktorý mu bol predložený k previerke 26. januára 2009.

Ústavnému súdu bolo 2. februára 2009 doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov z 23. januára 2009 k stanovisku okresného súdu, v ktorom okrem iného uviedol:

„Nemožno súhlasiť s obsahom vyjadrenia predsedu Okresného súdu v Prešove k nami podanej ústavnej sťažnosti, a to v tom smere, že sa jedná o právne náročnú vec, že ide o zložitost' sporu, že v obci L. došlo k posunu hraníc v dôsledku, že obec vyhorela a že v obci z tohto dôvodu je množstvo sporov, ktoré sú prejednávané na Okresnom súde v Prešove.

Zo žalobného petitu, ktorý je obsiahnutý v žalobe žalobkyne, ktorá bola zo strany žalobkyne doručená súdu dňa 28. 10. 1987 a ktorá sa pôvodne viedla pod sp. zn. 10 C 79/87, jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa sa domáha určenia vlastníckeho práva

ku konkrétnej parcele, ako aj spoluvlastníckeho podielu k spoločnej ceste, ktoré sú identifikované, čo značí, že sa jedná o klasickú určovaciu žalobu vlastníckeho práva a nie o žalobu o určenie priebehu hranice.

Súd I. stupňa vo veci opakovane viackrát meritórne rozhodol, pričom všetky jeho rozhodnutia boli z dôvodu nami podaného odvolania zrušené odvolacím súdom, naposledy uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3 Co 174/2006-407 zo dňa 21. 10. 2007, kde odvolací, súd v rámci vysloveného právneho názoru nariadil doplnenie dokazovania v naznačenom smere, t. j. predovšetkým skúmanie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c) OSP, naviac, skúmať podmienky vydržania.

Podľa nášho názoru aj spresnená žaloba žalobkyne, ktorá bola doručená súdu dňa 7. 8. 2008, právne neobstojí, pretože takýto žalobný petit, ktorý prezentuje žalobkyňa v priebehu celého súdneho sporu z hmotno-právneho hľadiska nespĺňa podmienky vydržania vlastníckeho práva k spornej parcele, pretože žalobkyňa od doby, kedy sa vydala a odsťahovala do K. (rok 1961) v obci nebyva a sporné nehnuteľnosti žiadnym spôsobom neužíva.

My, sťažovatelia, záverom poukazujeme, že nemôže byť na ujmu občana tá skutočnosť, že štát nemá dostatok sudcov, a preto dochádza v dôsledku takéhoto nedostatku k nadmernej zaťaženosti sudcov a k prieťahom v konaní.

Je povinnosťou štátu zabezpečiť taký počet sudcov, aby veci, ktoré sú nimi prejednávané, boli prejednané riadne a včas, aby nedochádzalo k prieťahom v konaní a k porušovaniu čl. 48 ústavy ods. 2 Ústavy SR.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Článok 48 ods. 2 ústavy ustanovuje právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne rozhodli (m. m. IV. ÚS 232/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť

pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3). Za súčasť prvého kritéria považuje aj povahu veci a jej význam pre sťažovateľa.

1. Ústavný súd konštatuje, že v predmetom konaní ide o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré začalo na základe protinávru sťažovateľov v júli 1993 a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Takéto typy konania možno považovať za bežnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov, podklad na rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava obsiahnutá najmä v Občianskom zákonníku. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj metodika postupu všeobecných súdov v týchto sporoch. Istú právnu zložitosť indikuje iba to, že vo veci sa koná nielen o vzájomnej žalobe, ktorú podali sťažovateľka a právny predchodca sťažovateľa v roku 1993, ale spor úzko súvisí so žalobou ešte z roku 1988, kde vystupujú sťažovatelia ako žalovaní. I keď na priebeh konania mohol mať vplyv väčší počet účastníkov (a zmeny v dôsledku ich úmrtí), ako to uviedol vo svojom vyjadrení k sťažnosti okresný súd, ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a doteraz dosiahnutých výsledkov však konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali doterajší takmer 16-ročný priebeh konania jeho zložitou.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri hodnotení postupu podľa tohto kritéria ústavný súd nezistil, že by sa sťažovatelia (ich právny predchodca) podstatne podieľali na predĺžení tohto konania, aj keď využívali právne prostriedky na ochranu svojich práv (podali odvolania proti rozsudkom okresného súdu, menili petit návrhu a podobne). Ich konanie ústavný súd hodnotí ako aktívne, podali sťažnosť na zbytočné prieťahy v konaní a zúčastňovali sa aj všetkých relevantných pojednávaní. Sporu pripisovali veľký význam už od začiatku, pretože boli právne zastúpení advokátom. Ani okresný súd nemal k ich správaniu námietky.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných prieťahov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Na základe prehľadu úkonov okresného súdu ústavný súd konštatuje, že i keď v priebehu konania bolo zistené iba jedno väčšie obdobie nečinnosti v trvaní takmer štyroch rokov, od 8. decembra 1998, keď bolo odročené pojednávanie na neurčito z dôvodu špecifikácie petitu žalobkyne, až do 20. novembra 2002, keď sa konalo ďalšie pojednávanie (v tomto období okresný súd iba vyzval účastníkov na predloženie rovnopisov žaloby, doručoval žalobu na vyjadrenie dedičom zomrelého účastníka konania a zisťoval stav dedičského konania po účastníkovi, ktorý zomrel), a okresnému súdu nemožno vytknúť inú dlhodobejšiu nečinnosť, zároveň zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako je to v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu, že konal bez zbytočných prieťahov, a hoci vo veci 2-krát vyhlásil rozsudok, jeho konanie v tomto smere ústavný súd hodnotí ako neefektívne, pretože jeho rozhodnutia boli v oboch prípadoch na základe podaného odvolania z procesných dôvodov zrušené [§ 221 ods. 1 písm. c) a písm. f) OSP].

V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre konštatoval, že je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v napadnutom konaní nebola odstránená ani po uplynutí takmer 16 rokov od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, III. ÚS 152/08, IV. ÚS 251/08).

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v období od podania vzájomnej žaloby (júl 1993) do dňa, keď ústavný súd rozhodol o prijatej sťažnosti, nedokázal organizovať procesný postup plynulo a efektívne, t. j. tak, aby odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátili účastníci konania so žiadosťou o rozhodnutie.

Aj keď predseda okresného súdu poukázal vo svojom vyjadrení na skutočnosť, *„že v priebehu konania z dôvodu stáže a postupu zákonných sudcov na súd vyššieho stupňa, došlo k potrebe opakovaného štúdia novoprideleným sudcom v senáte 12 C, ktorý obsahoval cca 400 spisov“*, túto obranu ústavný súd nemohol akceptovať.

V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu pracovných vecí a v tejto súvislosti neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietahov (obdobne napr. III. ÚS 289/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 6/1993 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v záujme zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľov prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 6/1993 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia každý v sume 100 000 Sk (3 320 €) za ujmu, ktorá im bola spôsobená v priebehu 16-ročného sporu, osobitne s ohľadom aj na to, že pôvodný návrh, ktorý s vecou súvisí, bol na všeobecnom súde podaný ešte v roku 1988.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Pri jeho priznaní ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že sťažovatelia si uplatnili nárok na ochranu základného práva na prerokovanie bez zbytočných prietáhov v spore, ktorého doterajšie trvanie nemožno ničím ospravedlniť. Podľa názoru ústavného súdu nemožno od sťažovateľov spravodlivo žiadať, aby čakali na výsledok súdneho sporu takú neprimerane dlhú dobu, a nie je akceptovateľné ani to, aby bol stav konania ku dňu vydania tohto nálezu taký, aký bol zistený v ich prípade.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku predmetného konania a zistené zbytočné prieskumy, berúc do úvahy aj konkrétne okolnosti prípadu (správanie sťažovateľov opísané v časti II bode 2 tohto nálezu), s prihliadnutím na povahu veci a predmet sporu ústavný súd priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde v sume, ktorú požadovali, t. j. 3 320 € pre každého z nich, ktoré je okresný súd povinný uhradiť v súlade s výrokom tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. F. K. Sťažovatelia si uplatnili trovy konania každý v sume po 7 940 Sk (263,55 €), ktoré však bližšie nešpecifikovali.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 3 vyhlášky znížiť o 20 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2008 predstavuje spolu s režijným paušálom u jedného sťažovateľa sumu 181,30 € a trovy právneho zastúpenia dvoch sťažovateľov boli priznané v celkovej sume 362,61 €. Preto ich žiadosti vo zvyšnej časti nevyhoveli.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2009